

HAAGSE POPNOTA

Gemeente Den Haag
Februari 2007

Voorwoord

Popmuziek kent een rijke traditie in Den Haag. Het is al meer dan 40 jaar geleden dat dolenthousiaste fans van de Stones het Kurhaus op hun kop zetten. Popmuziek werd toen vooral geassocieerd met langharige jongeren. Tegenwoordig is Popmuziek in al zijn verschijningsvormen van iedereen! Veel oudere Hagenaars neuriën mee met populaire deuntjes die zij op de radio of televisie horen en veel jongere Hagenaars swingen op nieuwe vormen van popmuziek. Als laagdrempelige cultuurvorm biedt popmuziek een uitgelezen kans om met name jongeren en Hagenaars met een niet-Nederlandse achtergrond meer bij cultuur te betrekken. Daarom moet de ontwikkeling van jong talent en de artistieke diversiteit van de popmuziek in de regio Den Haag worden gestimuleerd. Den Haag swingt en dat moet zo blijven!

Jetta Klijnsma

wethouder Cultuur en Financiën

Inhoudsopgave

Pop centraal.....	4
Haagse pop in beeld.....	6
De beleidsvoornemens op een rijtje.....	15
Inzet middelen.....	17
Bijlage 1. Overzicht infrastructuur	18
Bijlage 2. Geïnterviewden	25

Pop centraal

Op 2 december 2006 werd Den Haag opgeschrikt door het bericht dat Mariska Veres van de Haagse band *Shocking Blue* was overleden. Mede dankzij Mariska Veres en *Shocking Blue* is Den Haag uitgegroeid tot Popstad Nummer 1 van Nederland. Bekende namen als Golden Earring, Q65, Anouk, Kane en Di-Rect hebben hier hun roots. En de aanwas van jong talent houdt aan. Den Haag huisvest diverse groot- en kleinschalige festivals, zoals Parkpop, de Haagse Popweek, Today's Art, Music in my Head, State X New Forms en de Koninginnenach. Het Paard van Troje is hét poppodium van Den Haag en heeft een nationale uitstraling. Daarnaast heeft Den Haag een levendige underground-scene en een groot netwerk van onbekende muziekbandjes.

Was popmuziek aanvankelijk nog onderdeel van een tegencultuur die door oudere gezagsdragers met wantrouwen werd bejegend, anno 2007 is popmuziek blijkbaar zo geaccepteerd dat de Gemeente Den Haag een deel van haar cultuurbudget aan het stimuleren van popmuziek besteedt en een popnota doet verschijnen. Sinds de jaren zestig is popmuziek uitgegroeid tot de meest populaire en laagdrempelige cultuurvorm. Deze popularisering biedt grote kansen voor het Haagse cultuurbeleid dat immers inzet op een *breed bereik*. Popmuziek kan zich verheugen op de grootste publieke belangstelling van alle cultuuruitingen. Popmuziek kan mensen verrijken. Zij genieten van muziek, dansen erop, zingen mee of spelen zelf een instrument. Popmuziek is laagdrempelig voor jong en oud, ongeacht de culturele en sociale achtergrond. Al op zeer jeugdige leeftijd maakt bijna iedereen kennis met popmuziek. Op de radio, op televisie en op straat. Popmuziek is overal.

Popmuziek staat echter nooit stil, maar maakt een continue ontwikkeling door. In de jaren zestig en zeventig zetten jongeren zich nog met beat- en rockmuziek af tegen een oudere generatie. Ondertussen zijn niet alleen de bandleden van Golden Earring dik in de vijftig, dit geldt ook voor het grootste deel van hun publiek. De moderne populaire muziek kent meer diversiteit dan de in Den Haag van oudsher sterk vertegenwoordigde rockmuziek. In een snelveranderende stedelijke samenleving zijn steeds nieuwe popstromingen opgekomen, denk bijvoorbeeld aan hiphop, *dance*, elektronische muziek, *urban*, nu-jazz, hindi-pop, *latin*, *crossover* en vormen van wereldpopmuziek. Het college wil naast de rock ook deze nieuwere stromingen binnen de popmuziek ondersteunen. Om recht te doen aan de meertonigheid van de moderne popmuziek, wil de gemeente inzetten op het *stimuleren van artistieke diversiteit*.

De grens tussen amateur- en professionele muziekbeoefening is in de pop niet scherp te trekken. Vrijwel elke popgroep van enige naam is ooit begonnen in een kelderbox of een leegstaande garage. Juist bij de popmuziek is het daarom zinvol *talentontwikkeling* te stimuleren. Talentontwikkeling en professionalisering van jonge muzikanten zijn essentieel voor de toekomstige kwaliteit van de Haagse popcultuur.

Pop heeft grote culturele betekenis, maar kan ook een positieve bijdrage leveren aan het gemeentelijke jeugdbeleid, de vergroting van de stedelijke trots, de reputatie van Den Haag als aantrekkelijke internationale stad en de versterking van de stedelijke economie. Den Haag staat bekend als 'Popstad nummer 1'. Het college wil dit imago versterken. De stad kan bovendien beter gebruik maken van dit imago om zich nationaal en internationaal te profileren: de sterke kanten van de stad moeten – ook op popgebied – beter over het voetlicht komen. Dit betekent dat het college samen met de popsector een

impuls zal geven aan de marketing van de Haagse pop en zal investeren in een internationaal hoogwaardige programmering.

Het college is er trots op dat Den Haag een popstad van allure is en wil er graag aan bijdragen dat Den Haag ook in de toekomst een popstad blijft, dat er ruimte komt voor artistieke diversiteit en dat talenten kansen krijgen. Tegelijkertijd onderkent het college dat popmuziek gebaat is bij spontaniteit: pop komt van onderop! De gemeentelijke rol ligt daarom vooral in het scheppen van goede voorwaarden en het geven van impulsen.

Deze popnota maakt onderdeel uit van het gemeentelijke cultuurbeleid. Het college heeft participatie, *MeeDoen*, hoog in het vaandel. Dit geldt zeker voor kunst en cultuur. In de komende periode richten we ons op een grotere participatie, een breder culturaanbod en talentontwikkeling. Het college wil met name die vormen van popmuziek ondersteunen die in het commerciële circuit niet of te weinig aan bod komen. Artistieke kwaliteit is hierbij het leidend beginsel. Vooral experimenten en vernieuwende popvormen van hoge kwaliteit en een aansprekende *live performance* verdienen volgens het college gemeentelijke ondersteuning. Deze nota dient als opmaat voor het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2009-2012, waarin popmuziek specifieke aandacht zal krijgen. De beleidsinhoudelijke uitgangspunten worden hiermee bestendigd.

Deze popnota is tot stand gekomen dankzij de inbreng van vele betrokkenen uit de Haagse popsector. Interviews, werkbezoeken van de wethouder en het popdebat tijdens de Haagse Popweek 2006 vormden de hoofdmoot van de informatieverzameling. In een gevorderd stadium zijn de concept-beleidsvoornemens besproken met een belangrijke vertegenwoordiging van de Haagse popsector.

Indorock en de weduwe van Indië

Den Haag was eind jaren vijftig, begin jaren zestig de bakermat van de Indorock, een vorm van instrumentale rock 'n roll die werd uitgevoerd door Indische en Molukse muzikanten. De bekendste band - The Tielman Brothers - was weliswaar afkomstig uit Breda, verschillende andere bandjes, zoals de Crazy Rockers, The Real Room Rockers, The Black Dynamites, The Desmounts, The Hot Jumpers, The Fire Devils, The Twangies, The Black Eye en The Valiants hadden hun thuisbasis in Den Haag. Kenmerkend voor de indorock was de uit de krontjongmuziek afkomstige 'Gadahngang', het tokkelen, en een dubbele slag in de afterbeat. De bloeiperiode van de Indorock begon eind jaren vijftig en eindigde na 1964 met de spectaculaire opkomst van de Beatles en de Engelse Beatmuziek.

Haagse pop in beeld

Met festivals van verschillende omvang en discipline, een prachtig podium als het Paard van Troje, een groot aantal podiumcafés, zoals de Paap en de Zwarte Ruit, culturele broedplaatsen, gesubsidieerde instellingen als het Haags Pop Centrum, Musicon en Bazart, het Koorenhuis, Culturalis en organisaties als de R.G. Ruijssstichting, Stichting Aight en Stichting Connact, neemt Den Haag een vooraanstaande plek in binnen de Nederlandse popwereld. Het college is er trots op dat Den Haag een popstad van allure is. Graag wil het college er aan bijdragen dat Den Haag ook in de toekomst een popstad blijft die er toe doet, talenten kansen krijgen en er ruimte is voor artistieke diversiteit. Popmuziek is gebaat bij spontaniteit: pop komt van onderop! De gemeentelijke rol ligt daarom vooral in het scheppen van goede voorwaarden. De popscene moet kunnen beschikken over een optimale infrastructuur, vernieuwende initiatieven moeten kunnen rekenen op ondersteuning, gemeentelijke regels en procedures moeten de popsector niet onnodig in de weg zitten. Daarnaast wil het college impulsen geven ter bevordering van artistieke diversiteit en de marketing van de Haagse pop. Maar het zijn natuurlijk het publiek, de programmeurs, de Haagse popinstellingen en vooral de muzikanten die Den Haag tot een bloeiende popstad maken.

Het college is van mening dat de huidige Haagse popinfrastructuur op orde is. Deze kan echter wel beter worden benut. Talenten komen niet altijd tot volle bloei, de artistieke diversiteit blijft nog achter en sommige groepen muzikanten weten de weg naar de podia nog niet te vinden. Bovendien hebben enkele waardevolle festivals behoefte aan versterking en aan meer continuïteit. Hieronder wordt de stand van zaken beschreven met betrekking tot de fysieke infrastructuur, de sociale en organisatorische infrastructuur, de festivals en programmering en de activiteiten ter versterking van de artistieke diversiteit en talentontwikkeling. Waar het college extra beleidsimpulsen voor de versterking van Den Haag popstad wenselijk acht, zijn deze in de tekst opgenomen.

Fysieke infrastructuur

Groot podium

Sinds het gereedkomen van de verbouwing van het Paard van Troje beschikt Den Haag over één van de modernste grote poppodia in Nederland. In de grote zaal met twee balkons kunnen 1.100 muziek liefhebbers genieten van een gevarieerd en kwalitatief hoogstaand aanbod van popmuziek.

Met het besluit van de gemeenteraad van 2 november 2006 om het Paard van Troje meer financiële armslag te geven, kan de grote zaal de functie van een van de modernste grote poppodia in Nederland blijven vervullen.

Middenpodium

Den Haag heeft met de kleine zaal van het Paard van Troje in potentie een toegankelijke, middelgrote zaal voor kwetsbare programmering in het centrum van de stad. Niches in de popmuziek en opkomende talentvolle bands en artiesten kunnen hier optreden voor een publiek tot 300 personen.

Tot voor kort was de toegankelijkheid van deze zaal voor deze groep muzikanten niet gewaarborgd. Vanwege de hoge huisvestingslasten kon het Paard van Troje weinig risico's nemen bij de programmering van de kleine zaal en was het genoodzaakt een hoge huur voor externe initiatieven in rekening te brengen. Het raadsbesluit om het Paard van Troje meer armslag te geven, heeft deze situatie verbeterd. Op dit moment bestaan volop mogelijkheden voor een artistiek interessante programmering.

Kleine podia

Het PaardCafé, Musicon, Bazart en het podium van het Haags Pop Centrum (HPC) – allen een maximale capaciteit van 200 personen – vormen een essentieel onderdeel van de Haagse popinfrastructuur. In het centraal gelegen PaardCafé vinden ongeveer 200 optredens van lokale en regionale bands per jaar plaats. Deze bands worden geprogrammeerd door het Paard van Troje en het Haags Pop Centrum. Bazart vervult een belangrijke rol in de *underground scene* en programmeert vooral alternatieve stromingen van de popmuziek. Musicon richt zich op haar beurt op de *urban* muziek en weet met haar trajecten veel jongeren te bereiken. Zowel Bazart als Musicon ontvangen een structurele subsidie uit de portefeuille Welzijn, daar hun activiteiten op het snijvlak van educatie, welzijn en cultuur liggen. Het HPC ontvangt subsidie vanuit Cultuurbeleid.

Podiumcafés en broedplaatsen

In Den Haag zijn vele cafés die regelmatig een podium bieden aan popmuzikanten. Juist deze cafés zijn een (laagdrempelig) podium voor Haagse en regionale formaties en geven hen de kans zich aan een (groter) publiek te presenteren. De capaciteit varieert van 75 tot 300 man publiek. Daarnaast zijn in sommige culturele broedplaatsen kleine podia ontstaan waar optredens van met name *underground* muzikanten plaatsvinden.

Oefenruimtes

Een onmisbaar onderdeel van de Haagse popinfrastructuur zijn de oefenruimtes in het Haags Pop Centrum en Musicon. Vooralsnog is er geen tekort aan oefenruimtes in Den Haag. Niet alle groepen muzikanten weten echter de weg naar het HPC en Musicon te vinden. Het betreft dan niet alleen muzikanten van niet-westerse popmuziek, maar ook beoefenaars van de experimentele *underground* muziek (zoals afgestudeerde conservatoriumstudenten). Hiervoor zijn verschillende redenen. Ten eerste zijn niet alle (pop)culturen bekend met het aanbod van oefenruimtes. Ten tweede spreekt het imago en/of de sfeer van de instelling niet alle beoefenaars aan. En ten derde is de technische uitrusting en daardoor het gebruik van de oefenruimtes niet voor alle popgenres optimaal.

Beleidsvoornemens - Het college zal erop toezien dat het Haags Pop Centrum en Musicon zich blijven inzetten om nieuwe groepen muzikanten aan te spreken en hen een adequate oefenruimte te bieden. Waar nodig zal het college investeren in de aanpassing van oefenruimtes voor een breder gebruik.

Twée PopHotSpots in Den Haag

De afgelopen jaren heeft het gebied rond de *Grote Markt* zich ontwikkeld tot een plek waar veel initiatieven met popmuziek plaatsvinden. Niet alleen vinden een aantal keer per jaar optredens plaats op het centrale plein, ook de aangelegen horecagelegenheden bieden

met regelmaat een podium aan muzikanten. Met het naastgelegen Paard van Troje en de verschillende dansgelegenheden is de Grote Markt een levendige 'PopHotSpot'.

Mogelijk kan in de toekomst een PopHotSpot ontstaan in de omgeving van de Leyweg. Voor dit gebied worden plannen voorbereid voor het realiseren van een Urban Centre, waar de meest uiteenlopende activiteiten voor jongeren plaats zullen gaan vinden. Het Urban Centre zal mogelijk worden opgebouwd rond vier sferen: sportieve activiteiten, muziek & dans, ontspanning en detailhandel. Essentieel bij het tot stand komen van deze PopHotSpot is de medewerking van popinstellingen als HPC, Musicon en Bazart, en de komst van de dependance van het Koorenhuis aan de Zuidlarenstraat.

Beleidsvoornemens – Het college wil meedenken over de vraag hoe de Grote Markt en omgeving zich verder kan ontwikkelen tot PopHotSpot. In samenspraak met het Paard van Troje, de horecaondernemers en omwonenden is het college voornemens een onderzoek te starten naar de wenselijkheid en haalbaarheid van een buitenpodium boven de Grote Markt-ingang van de tramtunnel.

Het college gaat de mogelijkheden en haalbaarheid van een PopHotSpot aan de Leyweg onderzoeken.

Popmuseum

In 2004 is in de gemeenteraad het burgerinitiatief voor een Nationaal Popmuseum in de Haagse binnenstad behandeld. Het doel van het burgerinitiatief is om een multifunctioneel popmuseum te realiseren, waarin de Nederlandse jazz- en popgeschiedenis van de jaren vijftig tot heden over het voetlicht komt. In 2005 heeft op initiatief van de gemeente een expertmeeting plaatsgevonden.

Het college heeft besloten dat de realisatie en exploitatie van een Nationaal Popmuseum wordt overgelaten aan marktpartijen. De gemeente kijkt op dit moment met de initiatiefnemers naar een mogelijke locatie voor het museum.

Den Haag Beatstad

Vanaf de jaren zestig maakt Den Haag in Nederland naam als Beatstad. Met het zendschip van Radio Veronica voor de kust van Scheveningen en hits van diverse Haagse bands ontstaat een levendige Haagse popmuzieksce­ne. Bands als Q65, Earth & Fire, The Motions, Tee Set en Livin' Blues zijn met regelmaat te vinden in de nationale hitlijsten. The Golden Ear-rings (later Golden Earring) en Shocking Blue scoren zelfs internationale hits tot in Amerika. Op zeer uiteenlopende locaties, van kroegen en clubs tot garages en jeugdsozen, verspreid over Den Haag en Scheveningen, wordt de popmuziek beoefend en live beluisterd.

Niet alleen bands uit de Haagse regio zetten de hofstad als popstad op de kaart, ook internationale artiesten die in Den Haag optreden dragen bij aan de faam. Het bekendste voorbeeld is het optreden van de Rolling Stones in 1964 in het Kurhaus. Dit concert werd gestaakt omdat een 'nozembende' baldadig gedrag vertoonde en de zaal begon af te breken.

Sociale en organisatorische infrastructuur

Overleg popsector

Instellingen en organisaties die actief zijn in de Haagse popsector, werken in toenemende mate samen. Een voorbeeld van deze samenwerking is het Programmeursoverleg Popmuziek (POP) waarin de programmeurs van verschillende Haagse podia en festivals zitting hebben. Tijdens periodieke samenkomsten bespreken zij de voortgang van de Haagse programmering en verdelen het programmeursbudget dat jaarlijks door de gemeente ter beschikking wordt gesteld voor kleinschalige ad hoc-initiatieven. Daarnaast zijn in de stad verschillende festivals, evenementen en optredens die door meerdere partijen gezamenlijk worden gerealiseerd. Bundeling van kennis, specialisme en ervaring resulteren in waardevolle initiatieven.

Het college juicht deze ontwikkeling toe en is van mening dat een platform, waarin alle partijen die actief zijn in de Haagse popsector zitting hebben, de Haagse popsector verder kan versterken. Het gaat hierbij om de Haagse poppodia, de horeca, vertegenwoordigers van de diverse popgenres (inclusief de niet-westerse) en (festival)organisatoren. Een dergelijk platform kan gezamenlijke belangen behartigen, knelpunten inventariseren en aanpakken, afstemming op gebied van communicatie en marketing van het popaanbod realiseren, enzovoorts.

Beleidsvoornemen – Het college neemt het initiatief een platformoverleg voor de gehele Haagse popsector op te richten. De Stichting Directies Haagse Podia & Gezelschappen (SDHP&G) kan hiervoor model staan.

Vergunningen

Festivals en andere *live* uitvoeringen van popmuziek in de (semi-)openbare ruimte dragen bij aan het culturele klimaat en een breed cultuurbereik. Bovendien zetten festivals Den Haag nationaal en internationaal op de kaart als een stad waar het gebeurt. Ook voor de economie van de stad is dit een goede zaak. Om deze redenen verleent de gemeente dan ook subsidies ten behoeve van de organisatie van festivals.

Tegelijkertijd is het programmeren van *live* muziek gebonden aan regelgeving die de openbare orde en veiligheid garandeert en de overlast voor omwonenden beperkt. Aan vergunningen voor evenementen in de openbare ruimte zijn vaak voorwaarden verbonden die extra kosten met zich meebrengen. De laatste jaren hebben overheidsdiensten steeds meer (uitvoerende) taken afgestoten. Zo worden organisatoren van evenementen in de openbare ruimte geconfronteerd met kosten voor bijvoorbeeld de huur en plaatsing van dranghekken, de schoonmaak en de inzet van verkeersregelaars en ambulances. Tussen het stimuleren van *live* optredens van popmuziek en het zorgvuldig omgaan met eisen ten aanzien van geluidsoverlast, openbare orde en veiligheid bestaat een zeker spanningsveld.

Beleidsvoornemen – Het college acht het wenselijk om binnen de grenzen van de wet- en regelgeving een klimaat te scheppen waarin popmuziek in Den Haag optimaal zichtbaar en hoorbaar is. Het college streeft ernaar om de subsidieverlening enerzijds en de afgifte van noodzakelijke vergunningen anderzijds goed op elkaar af te stemmen.

Zichtbaarheid

Zichtbaarheid is een belangrijke voorwaarde voor een dynamisch en bruisend popklimaat. Alleen grote festivals en concerten maken een stad niet tot een popstad. Juist de combinatie met kleine optredens die je dagelijks kunt bijwonen in (podium)cafés, broedplaatsen en alternatieve locaties zorgen voor een stad waar popmuziek zich kan ontwikkelen.

Haagse organisaties en instellingen die actief zijn binnen de popmuziek hebben veel aandacht voor de inhoud en vormgeving van hun evenement. In de besteding van beschikbare budgetten en tijd krijgt de landelijke marketing van het initiatief soms een lagere prioriteit. Dat is jammer, zeker omdat het publiek niet vanzelf komt. Vooral in Den Haag lijkt een gebrek te bestaan aan zogenaamde voortrekkers, opinieleiders die de trend bepalen en het goede voorbeeld geven aan hun referentiegroepen. Daarnaast is publiek van buiten de stad onvoldoende op de hoogte van het Haagse popmuziekaanbod. Nog te weinig Haagse festivals slagen er in mensen van buiten de provincie Zuid-Holland naar Den Haag te trekken. De zichtbaarheid van de popsector kan beter.

De promotie van het Haagse popaanbod is op dit moment versnipperd. Er bestaan meerdere websites waar informatie gevonden kan worden over de Haagse pop. De verschillende popgenres hebben ieder hun eigen websites. Andere sites overlappen elkaar. Mede hierdoor zijn de vele Haagse initiatieven op popgebied niet altijd even zichtbaar en herkenbaar voor het grote publiek. De 'incrowd' weet de weg te vinden in het Haagse popcircuit, maar voor incidentele bezoekers en mensen van buiten de stad is het niet direct duidelijk waar wat te beleven is.

De ontwikkelingen op het terrein van de nieuwe media (lees: internet) bieden tal van mogelijkheden voor de Haagse popsector. Zo is het mogelijk op verschillende internetsites impressies van optredens en festivals te bekijken en te beluisteren via *streaming video*. Daarnaast worden in toenemende mate verkiezingen voor bandcompetities op websites georganiseerd. Enkele Haagse podia bieden zelfs de mogelijkheid via het internet *live* optredens te bekijken. Onderzocht zal worden of en hoe de Haagse popsector van de gemeentelijke ict-infrastructuur die in het kader van het mediabeleid verder wordt uitgebouwd, gebruik zal kunnen maken via bijvoorbeeld een portaal in residentie.net

Beleidsvoornemens - De komende jaren zal bij het toewijzen van subsidies uit het budget Culturele Projecten extra aandacht zijn voor de wijze waarop de aanvrager potentiële deelnemers en publiek wil bereiken. Hiertoe zal bij subsidieaanvragen een marketing- en communicatieplan gevraagd worden.

Het college wil de informatievoorziening en promotie van het Haagse cultuuraanbod samen met de Haagse popinstellingen gaan verbeteren. Hiervoor is voor 2007 en 2008 jaarlijks een bedrag van €50.000,- gereserveerd.

Het college zal onderzoeken of en hoe de Haagse popsector van de gemeentelijke ict-infrastructuur gebruik zal kunnen maken, via bijvoorbeeld een popportaal in residentie.net.

Festivals en programmering

Festivals

Den Haag kent een breed palet aan popfestivals, waarbinnen vooral de middelgrote rockfestivals ruim zijn vertegenwoordigd. Nieuwe popgenres, en cross-overs hiervan, zijn daarentegen nog onvoldoende zichtbaar in het festivalaanbod. Een deel van de Haagse festivals is opgenomen in het Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur. Andere artistiek interessante festivals ontvangen een bijdrage uit het budget Culturele Projecten of het kleinschalige budget dat wordt beheerd door het Programmeursoverleg Popmuziek. Op dit moment komen enkele festivals niet meer in aanmerking voor een bijdrage uit de pot Culturele Projecten omdat zij hieruit reeds driemaal een subsidie hebben ontvangen. Daarnaast is met de invoering van striktere wetgeving betreffende tabaksreclame voor enkele festivals een belangrijke inkomstenbron verdwenen. Het financiële gat dat is ontstaan kan vooralsnog niet door de markt opgevangen worden. Hierdoor komt de (internationale) programmering van deze festivals minder goed uit de verf.

Beleidsvoornemens - Het college is trots op het grote aantal festivals dat jaarlijks in Den Haag plaatsvindt. Het college wil bestaande succesvolle festivals van verschillende grootte continueren en waar mogelijk versterken. Om te voorkomen dat een aantal festivals dreigt te verdwijnen voordat ze de kans hebben gekregen om in het Kunstenplan te worden opgenomen, stelt het college voor de volgende festivals in 2007 en 2008 in aanmerking te laten komen voor incidentele subsidiëring: Plein Open, Popweek, Road to Parkpop (X-Stage), Grote Prijs Zuid Holland, High School Music Competition. Deze muziekfestivals dragen bij aan de versterking van Den Haag als Popstad, de artistieke diversiteit en/of de ontwikkeling van talenten. Hiervoor is per jaar een bedrag van €100.000,- gereserveerd.

Daarnaast ontvangt een aantal (muziek)festivals in 2007 éénmalig extra financiële impuls vanuit het budget 'versterking festivals'. Het betreft de festivals Music in my Head, Crossing Border en State X New Forms.

Internationale programmering

Optredens van aansprekende internationale artiesten zijn voor de uitstraling van een stad als Den Haag erg belangrijk. Niet alleen vanuit de inhoudelijke noodzaak deze artiesten te laten zien aan het publiek en andere muzikanten, maar ook om het imago van onze popstad regionaal en nationaal te versterken. Als hét poppodium van Den Haag heeft het Paard van Troje een taak om binnen haar financiële mogelijkheden met regelmaat aansprekende internationale namen binnen te halen. Ook heeft een aantal festivals een rol in de programmering van internationale *acts*. Recent heeft het college besloten Beatstad in 2007 te continueren als festival met een regionale, nationale *en* internationale programmering. Om Den Haag als popstad op de kaart te houden is investeren in (extra) budget voor internationale programmering een voorwaarde.

Alleen het beschikbaar stellen van budget is echter niet voldoende. Voor het programmeren van sommige internationale artiesten is een andersoortige en/of grotere locatie gewenst/noodzakelijk dan de grote zaal van het Paard van Troje. Op dit moment worden verkennende gesprekken gevoerd tussen het Paard van Troje en het World Forum

Convention Center voor het programmeren van zogenaamde *seated* concerten tot 2.000 bezoekers.

Beleidsvoornemen - Het college stelt vanuit het budget citymarketing middelen beschikbaar voor internationale programmering van popfestivals.

Artistieke diversiteit en talentontwikkeling

Artistieke diversiteit

De Haagse popwereld kenmerkt zich door een grote rock scene en een levendige *underground scene*. Tegelijkertijd heeft Den Haag een minder zichtbaar netwerk van niet-westerse popmuziek. Den Haag kent een aantal grote niet-westerse bevolkingsgroepen. De rockmuziek waar Den Haag bekend om staat is onder deze groepen nauwelijks populair. Hindipop, Raï, Salsa en *Urban* spreken hen veel meer aan. Weinig Hagenaars hebben weet van het bestaan van deze informele popcircuits. En dat is niet terecht. Zo heeft Den Haag het grootste aantal Hindipopgroepen van Nederland binnen haar stadsgrenzen. Deze bij Hindostanen uitermate populaire muziek wordt vooral gespeeld in partycentra en op familiefeesten. De muziek duikt slechts incidenteel op in het reguliere popcircuit.

De *urban* muziek is de afgelopen jaren enorm populair geworden bij een grote en diverse groep jongeren. De komst van de *urban* muziek heeft hen aangezet tot het actief beoefenen van deze muziek. In Amsterdam (Studio West) en Rotterdam (HipHophuis) zijn er plekken ontstaan waar jongeren samen kunnen experimenteren. Naast de *urban* programmering van het Paard van Troje profileert Musicon zich met haar talentontwikkelingsprojecten op dit gebied.

Daarnaast moeten instellingen die niet-westerse popmuziek programmeren meer moeite doen om de doelgroep te bereiken. Dit vergt goede netwerken, tijd en energie. Samenwerking met personen en organisaties uit de doelgroepen is essentieel. Het verdient speciale aanbeveling om met sleutelfiguren uit de niet-westerse popmuziek verder in gesprek te gaan over de inhoudelijke professionalisering van de 'eigen' muziek.

Ook kan de artistieke diversiteit via het programma *Artists in Residence* van Kosmopolis worden gestimuleerd door het gericht uitnodigen van popmuzikanten die een culturele relatie hebben met herkomstlanden.

Beleidsvoornemens – Om een beter inzicht te krijgen in de stand van zaken en de wensen en behoeften op het gebied van talentontwikkeling sluiten wij aan bij lopend onderzoek naar talentontwikkeling van *urban arts* binnen de grote steden.

Musicon richt zich al enige tijd op de jonge 'urban'-talenten en biedt hen een eerste ontwikkelingstraject aan. Het college wil deze talentontwikkelingstrajecten versterken en stelt voor 2007 en 2008 middelen ter beschikking vanuit de cultuurbegroting. Per jaar is hiervoor €50.000 gereserveerd.

Het college wil dat Culturalis en het Paard van Troje het initiatief nemen om samen met relevante partijen een ontwikkelingstraject op te zetten gericht op gevorderde talenten in de *urban arts* die zich willen én kunnen professionaliseren. Het theater aan de

Hobbemastraat is een goede locatie voor een *pilot*. Hiervoor reserveert het college voor 2007 en 2008 jaarlijks een bedrag van €50.000.

Talentontwikkeling

Pop is een sector waar de grens tussen amateur- en professionele muziekbeoefening niet scherp te trekken is. Denk aan de talrijke informele schoolbandjes die de regio Den Haag rijk is. Talentontwikkeling en professionalisering van jonge muzikanten zijn essentieel voor de toekomstige kwaliteit van de Haagse popcultuur en de artistieke diversiteit.

In Den Haag bestaat momenteel een goede structuur voor talentontwikkeling in de rockmuziek. Bandcoachingstrajecten van het Koorenhuis, de oefenruimtes in het HPC en Musicon en de vele Haagse podiumcafés bieden jonge talenten de mogelijkheid zich te ontwikkelen tot volwaardige muzikanten.

Met de realisatie van een dependance van het Koorenhuis aan de Zuidlarenstraat in Escamp, waar mogelijk ook de slagwerkafdeling van het Koninklijk Conservatorium ondergebracht wordt, ontstaan op het gebied van de talentontwikkeling in de popmuziek nieuwe kansen. Het Koorenhuis voert op dit moment een behoeftenonderzoek uit.

Beoefenaars van *urban* muziek en andere niet-westerse popstromingen blijken in de praktijk de weg naar deze voorzieningen voor talentontwikkeling nog onvoldoende te vinden. Onbekendheid, imago, praktische beperkingen (bijvoorbeeld ongeschikte inrichting oefenruimtes) en gebrek aan inhoudelijke aansluiting zijn hiervan de oorzaken.

Beleidsvoornemens – Het college wil dat gesubsidieerde instellingen en organisaties zich blijven inzetten om nieuwe groepen te bereiken. Daarnaast wil het college, zoals eerder genoemd, investeren in het optimaliseren van oefenruimtes voor gebruik door de diverse muziekstromingen.

Het college wil investeren in de kennisoverdracht van niet-westerse popmuziek en de ontmoeting tussen verschillende popstromingen. Hieraan kan het programma *Artists in Residence* van het zeer binnenkort op te richten ‘Kosmopolis Den Haag’ een bijdrage leveren, bijvoorbeeld door het gericht uitnodigen van popmuzikanten uit herkomstlanden, het organiseren van workshops en het opzetten van *master classes*.

Anouk, Kane en Di-rect

Inmiddels tien jaar geleden kwam met de single Nobody's wife de grote doorbraak van Anouk (Teeuwen). Deze Haagse zangeres, die werd ondersteund door Barry Hay en George Kooymans van de Golden Earring, maakte in Nederland en ver daarbuiten veel indruk met haar krachtige stem en energieke rockoptredens. Haar grote populariteit leidde in 1998 tot een enorme toeloop bij haar optreden op de Koninginnenach. Het concert moest vroegtijdig worden beëindigd vanwege de onveilige situatie die hierdoor ontstond. In de navolgende jaren scoorde Anouk vele hits en haar concerten zijn nog steeds binnen enkele dagen uitverkocht. In de jaren na de doorbraak van Anouk verscheen ook Kane in de nationale hitlijsten, en even later Di-rect. Deze Haagse rockformaties bleken geen ééndagsvliegers en vormden samen met de Golden Earring in de zomer van 2005 de line up van het 'Haagse feestje' Beatstad op het Malieveld.

De beleidsvoornemens op een rijtje...

- Het college zal erop toezien dat het Haags Pop Centrum en Musicon zich blijven inzetten om nieuwe groepen muzikanten aan te spreken en hen een adequate oefenruimte te bieden. Waar nodig zal het college investeren in de aanpassing van oefenruimtes voor een breder gebruik.
- Het college wil meedenken over de vraag hoe de Grote Markt en omgeving zich verder kan ontwikkelen tot PopHotSpot. In samenspraak met het Paard van Troje, de horecaondernemers en omwonenden is het college voornemens een onderzoek te starten naar de wenselijkheid en haalbaarheid van een buitenpodium boven de Grote Markt-ingang van de tramtunnel.
- Het college gaat de mogelijkheden en haalbaarheid van een PopHotSpot aan de Leyweg onderzoeken.
- Het college neemt het initiatief een platformoverleg voor de gehele Haagse popsector op te richten. De Stichting Directies Haagse Podia & Gezelschappen (SDHP&G) kan hiervoor model staan.
- Het college acht het wenselijk om binnen de grenzen van de wet- en regelgeving op het gebied van veiligheid en openbare orde een klimaat te scheppen waarin popmuziek in Den Haag optimaal zichtbaar en hoorbaar is. Het college streeft ernaar om de subsidieverlening enerzijds en de afgifte van noodzakelijke vergunningen anderzijds goed op elkaar af te stemmen.
- De komende jaren zal bij het toewijzen van subsidies uit het budget Culturele Projecten extra aandacht zijn voor de wijze waarop de aanvrager potentiële deelnemers en publiek wil bereiken. Hiertoe zal bij subsidieaanvragen een marketing- en communicatieplan gevraagd worden.
- Het college wil de informatievoorziening en promotie van het Haagse cultuuraanbod samen met de Haagse popinstellingen gaan verbeteren. Hiervoor is voor 2007 en 2008 jaarlijks een bedrag van €50.000,- gereserveerd.
- Het college zal onderzoeken of en hoe de Haagse popsector van de gemeentelijke ict-infrastructuur gebruik zal kunnen maken, via bijvoorbeeld een popportaal in residentie.net.
- Het college wil bestaande succesvolle festivals van verschillende grootte continueren en waar mogelijk versterken. Om te voorkomen dat een aantal festivals dreigt te verdwijnen voordat ze de kans hebben gekregen om in het Kunstenplan te worden opgenomen, stelt het college voor de volgende festivals in 2007 en 2008 in aanmerking te laten komen voor incidentele subsidiëring: Plein Open, Popweek, Road to Parkpop (X-Stage), Grote Prijs Zuid Holland, High School Music Competition. Deze muziekfestivals dragen bij aan de versterking van Den Haag als Popstad, de artistieke diversiteit en/of de ontwikkeling van talenten. Hiervoor is per jaar een bedrag van €100.000,- gereserveerd. Daarnaast ontvangt een aantal muziekfestivals in 2007 éénmalig een extra financiële impuls vanuit het budget 'versterking festivals'. Het betreft de festivals Music in my Head, Crossing Border en State X New Forms.
- Het college stelt vanuit het budget citymarketing middelen beschikbaar voor internationale programmering van popfestivals.

- Om meer inzicht te krijgen in de stand van zaken, de wensen en behoeften op het gebied van talentontwikkeling sluiten wij aan bij lopend onderzoek naar talentontwikkeling van *urban arts* binnen de grote steden.
- Musicon richt zich al enige tijd op de jonge ‘urban’-talenten en biedt hen een eerste ontwikkelingstraject aan. Het college wil deze talentontwikkelingstrajecten versterken en stelt voor 2007 en 2008 extra middelen ter beschikking vanuit de cultuurbegroting. Per jaar is hiervoor €50.000,00 gereserveerd.
- Het college wil dat Culturalis en het Paard van Troje het initiatief nemen om samen met relevante partijen een ontwikkelingstraject op te zetten gericht op gevorderde talenten in de *urban arts* die zich willen én kunnen professionaliseren. Het theater aan de Hobbemastraat is een goede locatie voor een *pilot*. Hiervoor reserveert het college voor 2007 en 2008 jaarlijks een bedrag van €50.000,00.
- Het college wil dat gesubsidieerde instellingen en organisaties zich blijven inzetten om nieuwe groepen te bereiken. Daarnaast wil het college, zoals eerder genoemd, investeren in het optimaliseren van oefenruimtes voor gebruik door de diverse muziekstromingen.
- Het college wil investeren in de kennisoverdracht van niet-westerse popmuziek en de ontmoeting tussen verschillende popstromingen. Hieraan kan het programma *Artists in Residence* van het zeer binnenkort op te richten ‘Kosmopolis Den Haag’ een bijdrage leveren, bijvoorbeeld door het gericht uitnodigen van popmuzikanten uit herkomstlanden, het organiseren van workshops en het opzetten van *master classes*.

Inzet middelen

Huidig beleid

Vanuit de cultuurbegroting wordt jaarlijks ongeveer €2.000.000,- besteed aan de Haagse popinfrastructuur. Ruim de helft van dit bedrag is bestemd voor het Paard van Troje en zo'n 10% gaat naar het Haags Pop Centrum. De rest van het geld wordt verdeeld onder de overige instellingen en initiatieven op popgebied. Naast deze geldstroom vanuit Cultuurbeleid wordt vanuit WIJ (Welzijn, Intergratie en Jeugd) een structurele subsidie gegeven aan Bazart en Musicon. Samen ongeveer €180.000,-. Vanuit de dienst Stedelijke Ontwikkeling wordt ongeveer €700.000,- (evenementenbudget) bijgedragen aan grootschalige festivals zoals Parkpop, Beatstad en Koninginnenach. Jaarlijks wordt dus ongeveer €3.000.000,- door de gemeente Den Haag in de popsector geïnvesteerd.

Extra impulsen

Met deze popnota wil de gemeente een extra impuls geven aan de ontwikkeling van de Haagse popsector. De gemeente stelt hiervoor ook extra financiële middelen ter beschikking. In totaal gaat het om een bedrag van €250.000,- voor 2007 en 2008, te weten:

	2007	2008
Versterking popfestivals	€100.000,-	€100.000,-
Versterking marketing popaanbod	€50.000,-	€50.000,-
Talentontwikkelingstraject Musicon	€50.000,-	€50.000,-
Urban talentontwikkeling	€50.000,-	€50.000,-
TOTAAL	€250.000,-	€250.000,-

Deze bedragen voor 2007 en 2008 ad. €250.000,- zullen worden gedekt uit het vanaf 2007 aan de cultuurbegroting toegevoegde structurele budget voor amateurkunst ad. €400.000,-.

Bijlage 1. Overzicht infrastructuur

Den Haag heeft binnen haar stadsgrenzen en direct daarbuiten naast het Paard van Troje een verscheidenheid aan poppodia, podiumcafés, zogenaamde broedplaatsen en oefenlocaties. Daarnaast is er in de Hofstad jaarlijks een groot aantal festivals, die een sterke relatie hebben met popmuziek. Om een beter beeld te geven van de infrastructuur van de Haagse popscene is in de navolgende pagina's een inventarisatie van instellingen, organisaties en evenementen categorisch weergegeven. De overzichten bieden een impressie van poppodia en *dancezalen*, *danceclubs*, podiumcafés en andere binnen- en stadslocaties waar met regelmaat *live* optredens plaatsvinden. Ook is er aandacht voor boekingsbureaus, labels en relevante regionale media.

In de bijlagen is verder een overzicht opgenomen van festivals in (de regio) Den Haag die in hun programmering ruimte bieden aan popmuziek. Enkele festivals hebben weliswaar geen specifieke popprogrammering, maar hebben wel bewezen een rol te vervullen als inspirator voor de Haagse popscene.

Podia & Dancezalen

Den Haag heeft een aantal (gesubsidieerde) poppodia dat het programmeren van live muziek als hun kerntaak beschouwt. Deze podia programmeren met regelmaat (inter)nationale popmuziek dat naast entertainment ook dient als inspiratie en motivatie voor de Haagse muzikale talenten.

Paard van Troje

Het Paard van Troje is hét poppodium in Den Haag. Deze in 1972 opgerichte culturele uitgaansgelegenheid in het centrum vormt het gezicht van de Haagse popscene. Het Paard biedt al 35 jaar een zeer gevarieerde nationale en internationale programmering. Maandelijks zijn er pop- en rockoptredens, dance-events, multi-disciplinaire festivals etc. Na de grootschalige verbouwing (1999-2003) staat het Haagse poppodium in Nederland bekend als een van de modernste (pop)concertzalen. In de 'grote zaal' is plaats voor 1.100 bezoekers, in de 'kleine zaal' voor 300. In 2006 hebben ruim 200.000 bezoekers een voorstelling/optreden in het Paard bezocht. Tevens werd het Paard in 2005 door Nieuwe Revu uitgeroepen tot 'Beste club van Nederland' en ontving daarvoor de 'Nachttempel Award'.

Haags Pop Centrum

Het in 1985 opgerichte Haags Pop Centrum (HPC) richt zich op de verhuur van oefenruimtes, educatie en de organisatie van aan popmuziek gerelateerde evenementen. In het voormalige schoolgebouw aan de Burgemeester Hovylaan bevinden zich twaalf oefenruimtes en één drumkelder en een bar met een klein podium. Het HPC organiseert jaarlijks enkele muziekfestivals, zoals het Plein Open Festival, State-X New Forms (samen met het Paard van Troje) en de Haagse Popweek. Daarnaast is het onder andere betrokken bij de Haagse KoninginneNach. Op educatief terrein verzorgt het HPC cursussen en workshops in het eigen gebouw en op scholen. Daarnaast beheert het HPC de website Haagse Popservers.

Bazart en Musicon

Ook de kleine podia Bazart en Musicon zijn van cruciaal belang in de Haagse popinfrastructuur. Bazart geeft ruimte aan de niches in de popmuziek zoals hardcore, tekno, drum n bass, intelligent dance etc. Daarnaast levert Bazart een bijdrage aan verschillende festivals voor de meer underground programmering. Musicon is sterk in het bereiken van jongeren voor hun urban arts- en hiphoptrajecten. Middels workshops op scholen en door scouting en coaching van jongeren naar een eerste optreden in de Blockskillz en het organiseren van festivals zoals Hague Hiphop.

Hun aanbod ligt op het snijvlak van educatie, welzijn en cultuur. Daarom ontvangen zij een structurele subsidie uit de portefeuille Welzijn.

Den Haag

Paard van Troje	capaciteit: 1100 / 300
Haags Pop Centrum	capaciteit: <200
Musicon	capaciteit: <200
Bazart	capaciteit: <200

Regio Den Haag

Boerderij (Zoetermeer)	capaciteit: <800
Dormibella / Rockz (Leidschendam)	capaciteit: <100 (grote zaal <200)
LVC (Leiden)	capaciteit: <500
Nederland 3 (Wateringen)	capaciteit: <300
Qbus (Leiden)	capaciteit: <200

Danceclubs

De onderstaande lijst geeft een overzicht van de Haagse danceclubs. Deze (commerciële) nachtclubs programmeren bijna uitsluitend dance-optredens en bieden slechts zelden een actieve culturele programmering.

Asta	capaciteit: 1200 / 400 / 150
Catacomben	capaciteit: 400
Cocoon	capaciteit: 300
OneFour	capaciteit: 600
Silly Symphonies	capaciteit: 700
Marathon	capaciteit: 2700

Podiumcafés

In Den Haag zijn vele cafés die regelmatig live popmuziek programmeren. Sommige onderscheiden zich door zich te beperken tot één muziekstroming, andere bieden een zeer gevarieerd aanbod. Juist deze cafés zijn een (laagdrempelig) podium voor Haagse en regionale formaties en geven hen de kans zich aan een (groter) publiek te presenteren. De capaciteit varieert van 75 tot ongeveer 250 man publiek.

De Boterwaag	Regentenkamer
Big Confusion	Savanna
Cocoon	Het syndicaat
Cremers	September
Franse Bulldog	Sowieso
Greve	Zeta
Havana	Zwarte Ruiter

Lokaal Vredebreuk	Bordelaise
Oude Mol	De Maatschappij
Paap	Saturnus
Paard van Troje Podiumcafe	Villa Nova
De Pater	De Vinger
Dystopia	

Feestzalen

Vooral optredens van niet-westerse artiesten vinden plaats in zogenaamde feestzalen. Via sociale netwerken en mediakanalen die gericht zijn op de eigen groep worden deze optredens en evenementen gepromoot. De feestzalen liggen aan de rand van Den Haag of in de regio. De capaciteit varieert sterk, van 200 personen tot enkele duizenden.

Partycentrum Zichtenburg (Den Haag)	Partycentrum Sunrise (Den Haag)
Partycentrum Madestein (Den Haag)	Evenementenhal Rijswijk
Leids Dans- en Uitgaanscentrum (Leidern)	Partycentrum Zoetermeer
De Noviteit (Monster)	Eventplaza (Rijswijk)
Partycentrum (Naaldwijk)	Partycentrum Starlight (Leidschendam-Voorburg)

Theaters

De meeste theaters in Den Haag programmeren incidenteel bands en popmuziek. Dit is vooral tijdens festivals waar muziek centraal staat. In Den Haag zijn ongeveer tien theaters die met incidenteel (pop)muziek programmeren. De Dr. Anton Philips Zaal en het Lucent Danstheater hebben grote zalen met een capaciteit van 2.000 plaatsen, waar zogenaamde ‘seated concerts’ plaats kunnen hebben. De grote zaal van het World Forum Convention Centre heeft een capaciteit van 2.000 zitplaatsen.

Broedplaatsen

Sinds een aantal jaren zijn er op verschillende locaties in de stad ‘broedplaatsen’ gecreëerd. Gebouwen die (tijdelijk) geen bestemming hebben, worden door de gemeente beschikbaar gesteld voor culturele activiteiten. Deze activiteiten variëren van beeldende kunst tot muzikoptredens. Slechts enkele broedplaatsen hebben een permanente status. Voor broedplaatsen waar op muziekgebied initiatieven plaatsvinden zijn dat zijn <TAG> en DCR.

De Vloek	De Illusie
Prinsegracht 8	Lange Beestenmarkt 104-108
<TAG>	De Huishoudschool
De Garage	DCR

Overige locaties

In Den Haag zijn verscheidene instellingen die hun gebouwen beschikbaar stellen voor muzikoptredens. Voorbeelden zijn onder andere de verschillende Haagse bibliotheken en het Nutshuis.

Stadslocaties

Op diverse locaties in Den Haag en Scheveningen vinden festivals en concerten plaats. Het overzicht toont de stadslocaties waar minimaal een keer per jaar een dergelijk evenement plaatsvindt.

Haagse Bos	Spuiplein
Binnenhof	Grote Markt
Plein	Zijdepark
Hofpark	Zuiderpark
Huygenspark	Zuiderstrand
Lange Voorhout	Gevers Deynootplein
Malieveld	Westbroekpark Scheveningen
Prins Hendrikplein	Boulevard Scheveningen
Oranjeplein	Deltaplein/ Boulevard Kijkduin

Het Koorenhuis

Onderwijsinstututen zoals het Koorenhuis en het Koninklijk Conservatorium zijn essentieel voor muziekeducatie. Met de dependance van het Koorenhuis in de Zuidlarenstraat in stadsdeel Escamp, waar mogelijk ook de slagwerkafdeling van het Koninklijk Conservatorium ondergebracht wordt, zal ook in dit stadsdeel muziekeducatie meer aanwezig zijn.

Culturalis

Culturalis is de organisatie voor cultuurparticipatie op het gebied van de amateurpodiumkunsten. Haar missie is het bevorderen van de belangstelling voor, en het stimuleren van de actieve betrokkenheid bij de amateurpodiumkunsten in Den Haag. Culturalis biedt ondersteuning en geeft advies en informatie aan personen en organisaties binnen de amateur- en semiprofessionele podiumkunsten en verstrekt basis-, uitvoerings- en projectsubsidies. Daarnaast promoot en stimuleert zij de amateur- en semiprofessionele podiumkunsten en is actief op het gebied van talentscouting.

Overige spelers

De R.G. Ruijssstichting organiseert onder andere festivals (Haags Poppodium Live, Swing Festival) en bandtrajecten (Talent Event, Winnaarsfestival). Daarnaast beheert de stichting de website www.HaagsPopPodium.nl.

Stichting Aight richt zich specifiek op Hiphop met haar vier kenmerkende elementen: breakdance, MC/Rap, DJ/beatcreator en graffiti en organiseert activiteiten op dit gebied zoals Jammin on Beat, Culture Blast Europe etc.

Connact is een stichting die zich richt op jongerencultuur, specifiek talentontwikkeling binnen de nieuwe media.

Boekingskantoren

Bands en popartiesten die regelmatig optreden, zijn soms ondergebracht bij een boekingskantoor. Andere kiezen er bewust voor dit niet te doen, terwijl weer andere juist hun 'eigen' boekingskantoor oprichten. In Den Haag en omstreken is een aantal van deze bureaus gevestigd met als meest bekende AT Producties (onder andere Kane en Di-rect).

Labels en Platenmaatschappijen

Sommige bands en artiesten brengen hun muziek uit in samenwerking met labels en/of platenmaatschappijen. Bij het grote publiek zijn de meeste van deze organisaties niet bekend, maar kenners kunnen een hele lijst opnoemen.

Media

Voorals festivals, maar ook losstaande concerten en individuele artiesten kunnen vaak rekenen op aandacht in de regionale media. De onderstaande regionale media bestaan uit televisie, radio, kranten, magazines en website.

RTV West	Den Haag FM 92.0
Stadsoproep Den Haag	FunX Radio
Den Haag TV	www.Hagazine.nl
AD Haagsche Courant	www.HaagsPopPodium.nl
Posthoorn	www.HaagsePopServer.nl
UIT (Haags Uitburo)	www.3voor12.nl/DenHaag

Festivals

Ook festivals zijn in Den Haag ruim vertegenwoordigd. In de onderstaande pagina's is een overzicht van festivals opgenomen die plaatsvinden in (de regio) Den Haag en in hun programmering ruimte bieden aan popmuziek. Enkele festivals hebben weliswaar geen popprogrammering, maar hebben wel bewezen een rol te vervullen als inspirator voor de Haagse popscene.

<i>FESTIVAL</i>	<i>LOCATIE</i>	<i>GENRE</i>	<i>ORGANISATOR</i>	<i>BEZOEKERSAANTAL</i>	<i>INTERNET</i>
Januari					
Haags Hardrockfest	Paard van Troje	Hardrock	Gustav Zomerschoe	< 2.500	www.paard.nl
Februari					
Blockparty #1	Theater Pierrot	Urban	Musicon	< 2.500	www.musicon.nl
Blockparty #2	VMBO Zuid-West	Urban	Musicon	< 2.500	www.musicon.nl
The Hague State of Mind	Cremers	Divers	Bodhi & Oceandrive (Haagse bands)	< 2.500	www.thehaguestateofmind.nl
Maart					
Rhythm & Rhymes Festival	Asta, Centrale Bibliotheek	Urban	R.G. Ruijs Stichting	< 2.500	www.rhythmrhymes.nl
Plague of The Hague Metalfest	Musicon i.s.m. Barry Heins	Hardrock	Musicon	< 2.500	www.musicon.nl
3voor12 Festival	Korzo Theater	Divers/ Alto	Haags Pop Centrum	< 2.500	www.3voor12.nl
April					
InterNach finale	Paard van Troje	Divers	Doen Evenementen	< 2.500	www.internach.nl
KoninginneNach	Binnenstad	Divers	Doen Evenementen	> 25.000	www.koninginnenach.nl
BinneNach	Theater aan het Spui	Divers	Doen Evenementen	< 2.500	www.koninginnenach.nl
Pleasure Paas Party	Uithof	Caribbean	Pleasure Events	<10.000	www.pleasurepaasparty.nl
Mei					
Haagse Broeddagen/ Ground One	Verskillende broedplaatsen	Multi disciplinair	Bakker/Borchers (Ground One)	< 2.500	www.hetdepartement.net
Bevrijdingsfestival	Spuiplein	Multi disciplinair	5 mei committee Den Haag	< 2.500	
Juni					
Maatschappijpop	Plein bij Oude Kerk Scheveningen	Rock	cafe De Maatschappij	< 2.500	www.maatschappijpop.nl
Kaderock	Soestdijksekade	Rock/ Divers	Musicon	< 10.000	www.musicon.nl
The Music in my Head	Paard	Divers	Other World Producties	< 2.500	www.themusicinmyhead.nl
Zeeheldenfestival	Prins Hendrikplein	Divers	De Groene Eland	< 2.500	www.zeeheldenfestival.nl
Hofestival	Huygenspark	Studentenbands	ACKU	< 2.500	www.hofestival.nl
Haags Pop Podium Live	Openluchttheater Zuiderpark	Rock	R.G. Ruijs Stichting i.s.m. Layla Orië	< 2.500	www.stichtingruijs.nl
Parkpop	Zuiderpark	Rock/ Urban/ Divers	Ducos ACR & FunX	> 25.000	www.parkpop.nl
Juli					
Vlietpop	Zijdepark, Rijswijk	Rock/ Divers	Stichting Poplife	< 25.000	www.vlietpop.nl
Summertime festival	Haagse Bos	Divers	Culturalis	< 2.500	www.culturalis.nl
Live @ HPC festival	Nabij HPC	Rock	Haag Pop Centrum	< 2.500	www.haagspopcentrum.nl
Werfpop	Leidse Hout, Leiden	Rock/ Divers	Stichting Werfpop	< 10.000	www.werfpop.nl
Plein Open festival	Grote Markt & Plein	Rock/ Divers	Haags Pop Centrum	< 10.000	www.pleinopen.nl
Milan Zuiderpark festival	Zuiderpark	Hindostaans	Stg. Int.cult. Ontmoetingsman. Milan	> 25.000	www.milanzuiderpark.nl

<i>FESTIVAL</i>	<i>LOCATIE</i>	<i>GENRE</i>	<i>ORGANISATOR</i>	<i>BEZOEKERSAANTAL</i>	<i>INTERNET</i>
Augustus					
Schollenpop	Zuiderstrand	Rock/ Divers	Stichting Schollenpop	< 10.000	www.schollenpop.nl
Hague HipHop	Beach Stadium Scheveningen	Hip Hop/ Urban	Musicon	< 2.500	www.haguehiphop.nl
Waterpop	Hofpark, Wateringen	Rock/ Divers	Stichting Waterpop?	< 10.000	www.waterpop.nl
Summertime Festival #2	Haagse Bos	Divers	Culturalis	< 2.500	www.culturalis.nl
Binnenhof Festival	Binnenhof		Stichting Binnenhoffestival	< 2.500	www.binnenhoffestival.nl
Westerpop	Centrum Delft	Rock/ Divers	Stichting Westerpap	< 25.000	www.westerpop.nl
Haags Zwingfestival	Openluchttheater Zuiderpark	Nederlandstalig	R.G. Ruijs Stichting	< 2.500	www.stichtingruijs.nl
HA-SCHI-BA	Schilderswijk	Divers	Doen Evenementen	> 25.000	www.haschiba.nl
September					
Beatstad Heats The Hague	Haagse Binnenstad	Rock	R.G. Ruijs Stichting	< 10.000	www.beatstad.nl
Beatstad	Malieveld	Rock	AT Producties	> 25.000	www.beatstad.nl
Haags Uitfestival	Lange Voorhout	Divers	Doen evenementen	< 10.000	www.haagsuitfestival.nl
Bazart Buitenfestival	Nabij Bazart	Rock/ Divers	Bazart	< 2.500	www.bazart.nl
Summertime Festival #3	Haagse Bos	Divers	Culturalis	< 2.500	www.culturalis.nl
Today's Art	Haagse Binnenstad	Divers	The Generator Foundation	< 10.000	www.today'sart.nl
Summertime Festival #4	Haagse Bos	Divers	Culturalis	< 2.500	www.culturalis.nl
Impolite Garage Fest	Zeta, Silly Symphonies, Zwarte Ruiter	Garage rock	Haags Pop Centrum?	< 2.500	www.impolitegaragefest.tk
Oktober					
De Haagse Popweek	Haagse Binnenstad	Rock/ Divers	Haags Pop Centrum	< 10.000	www.haagsepopweek.nl
November					
Langweiligheit	Grote Markt	Alternatief	Langweiligheit	< 2.500	www.langweiligheit.nl
Crossing Border	Theater aan het Spui	Multi disciplinair	Other World Producties	< 10.000	www.crossingborder.nl
Contex festival	Nutshuis	Experimenteel	Haags Pop Centrum	< 2.500	www.state-x.nl
December					
State X new Forms	Paard van Troje e.a.	Experimenteel	HPC & Paard	< 2.500	www.state-x.nl
Hommerson Winnaars Festival	Paard van Troje kleine zaal	Rock/ Divers	R.G. Ruijs Stichting	< 2.500	www.stichtingruijs.nl

Bijlage 2. Geïnterviewden

1. Danny Akker – projectmanager Stichting Connact
2. Louis Behre – directeur The Music in my Head & Crossing Border
3. Silvia Biemans – management & booking agent White Mountain Management
4. Majel Blonden* - programmeur Paard van Troje
5. Herbert Boerendonk – festivalmanager Doen Evenementen
6. Daan van der Bruggen* – projectmanager Musicon
7. Paul Cornelissen – trajectadviseur Fonds 1818
8. Arjen Davidse – adjunct-directeur Nationaal Pop Instituut
9. Cees Debets – dagelijkse leiding The Music in my Head & Crossing Border
10. Jiwan Does – directeur Pleasure Paas Festival
11. Guus Dutrieux – directeur Ducos (organisatie Parkpop)
12. Vick Flanders – expert Salsa
13. Maarten Hinlopen – horecaondernemer Grote Markt
14. Rakesh Jagai – expert Hindipop
15. Oscar Kolonel – manager Bazart
16. Henk Koolen – programmeur Paard van Troje
17. Martijn van der Linden* – programmeur Bazart
18. Ronald van der Meijden – projectmanager FunX
19. Alex Milberg – directeur Musicon
20. Jack Pisters – docent (popklas) Koorenhuis
21. Marieke van der Plas – projectadviseur Fonds 1818
22. Arthur Pronk – programmeur Doen Evenementen
23. Martin Scheijgrond - directeur Zuid-Hollandse Popunie
24. Winston Scholsberg – onder andere muzikant, programmeur en producer
25. Petra Schrevelius – voorzitter Programmeursoverleg Popmuziek
26. Jaap Schut – initiatiefnemer Nationaal Popmuseum
27. Monica Soares – projectleider jongeren en cultureel divers Culturalis
28. Vico Sneep* – programmeur Haags Pop Centrum
29. Jozef Soekhai – docent Koorenhuis
30. Jeroen Trimbos – initiatiefnemer Nationaal Popmuseum
31. Tom van der Vat* – projectmanager Zuid-Hollandse Popunie
32. Rob Vondracek - directeur Haags Pop Centrum
33. Wim Vos – directeur Koninklijk Conservatorium
34. Jeroen van de Wiel – directeur Paard van Troje
35. Olof van Winden – directeur Today's Art
36. Gerard van den IJssel* – popjournalist en R.G. Ruijs Stichting

** is tevens lid van het Programmeursoverleg Popmuziek (POP)*